

VIJAND V&N H&T VOLK

OLYMPIQUE DRAMATIQUE

NAAR

Hendrik Ibsen

BEWERKING

Tom Dewispelaere, Joeri Happel,
Lucie Plasschaert

VAN EN MET

Joeri Happel, Han Kerckhoffs, Lucie
Plasschaert, Sanne Samina Hanssen,
Nico Sturm, Iris Van Cauwenbergh,
Stijn Van Opstal / Jan Bijvoet /
Koen De Sutter

SCENOGRAPHIE

Stef Stessel

LICHTONTWERP

Frank Hardy

KOSTUUMONTWERP

Inge Büscher

ASSISTENT KOSTUUMONTWERP

Louis Verlinde

GELUIDSONTWERP, ZANGCOACH

Wouter Deltour

PRODUCTIELEIDING

Stefaan Deldaele

Tourmanagement

Willem Vounckx

TECHNISCHE PRODUCTIELEIDING

Sibren Hanssens

REGIEASSISTENTIE

Lutje Lievens

STAGE REGIEASSISTENTIE

Johanna Loman

KOSTUUMS, UITVOERING MASKERS

Monique Van Hassel

TROLLENPAK

Joke Van de Castele

LICHT

Dominick Geentjens

GELUID

Paul Van Caudenberg

DECOR TECHNIEK

Ward Vandenbossche

TONEELMEESTER

Pim Janssen, Henk Vandecaveye, Kris
Depuydt

TECHNIEK

Antoine Maes, Brian Doms, Filip Van
Berendoncks, Lies Van Loock, Maarten
Dockx, Raf Joossens, Sam Geerts

UITVOERING DECOR,

DECORATELIER TONEELHUIS

Niels Antonissen, Kobi Gruyaert,
Patrick Jacobs, Jasper Janssen,
Friedemann Koch, Chris Reijnen,
Karl Schneider, Senne Suls

UITVOERING KOSTUUMS,

KOSTUUMATELIER TONEELHUIS

Monique Van Hassel, Kathleen
Van Mechelen, Kasia Mielczarek,
Tanya Maldonado

PRODUCTIE

Toneelhuis, Olympique Dramatique

MET DE STEUN VAN

de Tax Shelter van de Belgische Federale
Overheid, Casa Kafka Pictures Tax
Shelter, Fonds Podiumkunsten

MET DANK AAN

Les Soeurs, Tom en Bill Dewispelaere,
Leni Schrijvers, Jack Stessel,
De Roovers, Sarah Vangeel,
Liesje De Backer

TONEELHUIS

VIJAND VAN HET VOLK

Vind van het volk (1882) van de Noorse toneelschrijver Henrik Ibsen werd anderhalve eeuw geleden geschreven, maar dit stuk heeft niets aan actualiteit ingeboet. Onbuigzaam idealisme en plat pragmatisme, publieke schijn en politieke corruptie, algemeen belang en persoonlijke berekening, economisch profijt en pijnlijke waarheid: het zijn spanningen die niet alleen de maatschappij van 1882 beschrijven, maar ook die van 2022. Zo burgerlijk zijn we dus nog steeds.

Actueler kan een repertoirestuk niet worden: de milieuschandalen dichtbij huis, de manipulatiemachinerie van politieke besluitvorming, de strijd van klokkenluiders... Ibsen beschrijft het allemaal. Maar zijn wrange komedie toont ook de persoonlijke gevolgen van vechten voor je idealen. Olympique Dramatique brengt voor deze klassieker een cast samen die drie generaties overspant.

Dokter Thomas Stockman ontdekt dat het water van het kuuroord in zijn stad ernstig vervuild is en de bezoekers dodelijk ziek maakt. In het belang van de volksgezondheid wil hij zijn bevindingen publiceren. Hij wendt zich tot de lokale politiek. Zijn broer, Peter Stockman, burgemeester van de stad, heeft echter zijn bedenkingen. Het nieuws zal de stad onoverzienbare economische schade toebrengen en de belastingbetaler zal uiteindelijk moeten opdraaien voor de kosten... Het is het begin van een genadeloos harde familiale en maatschappelijke strijd.

De botsing tussen een vechtende idealist en een pragmatische politicus draait uit op een stadsoorlog tussen het gelijk van de ene en het 'gezond verstand' van de massa. Wetenschap versus politiek. Wat is de waarde van waarheid? En hoever ga je voor je overtuigingen? Onder dit conflict voor het algemeen belang broeit de concurrentie en de persoonlijke strijd tussen twee broers.

THEATER ALS ONTMOETING.

Een gesprek met Stijn Van Opstal & Joeri Happel

De repetities verliepen niet zonder slag of stoot.
Omwille van ziekte viel Tom Dewispelaere uit.
Hoe zijn jullie daarmee omgegaan?

STIJN: Tom is het kloppend hart van deze voorstelling. Hij liep al een tijd met *Vijand van het volk* onder de arm en het was zijn verzuchting om zich met deze thematiek nadrukkelijk tegenover een jongere generatie te verhouden; vandaar dat hij Joeri Happel en Lucie Plasschaert inviteerde om de bewerking te maken. Daarnaast nodigde hij een eclectische bende toneelspelers en kunstenaars uit om de bewerking tot een voorstelling te bouwen. Ondanks zijn afwezigheid blijft hij dus de drijfveer en stuwende kracht achter deze samenwerking. Hem vervangen is dan ook niet vanzelfsprekend. Het feit dat er drie toneelspelers - Jan Bijvoet, Koen De Sutter en ikzelf - voor nodig zijn toont dat aan. Maar toegegeven, ook wel spannend en aantrekkelijk.

De groep is met opzet intergenerationeel gecast?

STIJN: Dat klopt. Het is een eenmalig toneelspelerscollectief. We zien het als een statement. Theater is een ontmoetingsplek. In dit geval over de generaties heen. We proberen elkaar al spelend in een vorm en inhoud te vinden. Wie zijn we samen?

JOERI: De voorstelling is ook een ontmoetingsplek van acteeropvattingen. Het is de eerste keer dat ik repertoire speel in een grote zaal. Ik bewonder hoe precies Han, Sanne Samira, Nico en Iris omgaan met hun teksten. Zij kunnen grote worpen maken met hun personage. Ik heb op KASK gestudeerd en als performer speel en rommel ik met mijn tekst tot ik weet wat ik wil zeggen.

STIJN: Het is een inspirerende botsing tussen verschillende opvattingen over metier. Om het in muziektermen te zeggen: je hebt enerzijds klassiek geschoolde pianisten die passioneel de noten van de partituur tot leven wekken en anderzijds jazzmuzikanten die rond die partituur heen improviseren. Heel fascinerend. Dat levert geregeld wat dissonante noten op, maar dus ook onverwachte en oncomponeerbare harmonieën.

Hoe kijken jullie naar de figuur van Stockman?

STIJN: Dokter Thomas Stockman is een tijdloze figuur in een historisch kader. Hij gaat tegen alles en iedereen in voor zijn waarheid die daarenboven een onaangename waarheid is. Hij is wat we nu een klokkenluider noemen. Voorbeelden te over de voorbije jaren.

JOERI: Ik ben wel geïnteresseerd in hoe hij vroeger of in andere delen van de wereld wordt afgebeeld.

STIJN: Tijdens de Arabische Lente in Egypte was dit een van de weinige stukken die clandestien nog gespeeld werden. Je kan er beelden van terugvinden op Youtube. Stockman was

een held die zijn leven op het spel zette in een revolutionaire context. Een martelaar. Een tragisch personage dus. In onze West-Europese context betekent 'tot het uiterste gaan' net iets anders natuurlijk. Wij proberen hem te vangen in een wrange komedie.

JOERI: Via de archetypes van de komedie proberen we iets te vertellen over de condition humaine. De voorstelling is voor ons ook een onderzoek naar wat humor is. Naar de schijnbare onschuld van de komedie. Naar de ironie die alles onderuit haalt en geen enkele waarheid meer aanvaardt. Het stuk gaat fundamenteel over de spanning tussen een dogmatische positie en een ironische houding die nergens nog in gelooft. Ik vind dat het hoofdpersonage naarmate het stuk vordert meer en meer los komt te staan van de komische vorm. Stockman raakt meer en meer geïsoleerd. Hij past niet meer in de vorm. Zijn persoonlijke gedachten wegen zwaarder dan de dialogen van de kleinburgers die vooral de status quo willen behouden, angstig als ze zijn om dingen los te laten en te veranderen.

STIJN: De vertelling gaat eigenlijk niet zozeer over wat Stockman komt verkondigen, maar over hoe een samenleving met hem omgaat. Hoe iemand van lichtend voorbeeld tot vijand verwordt, of omgekeerd. Ik heb wat schrik voor de komische vorm. De toeschouwer kan zich gaan settelen in die vorm. Tussen onschuldig en schijnbaar onschuldig ligt maar een dunne grens. Onze kostuumontwerpster, Inge Büscher, kwam met het idee om de personages te ontmenselijken. Er wezens van te maken. Om zo een afstand te creëren. Dat zou misschien wel een sleutel kunnen zijn.

JOERI: Zo kom je in de wereld van de Noorse mythen terecht, van *Peer Gynt*, maar ook van *Animal Farm* van George Orwell. In *Peer Gynt* zijn de trollen eerlijker dan de mensen. Bij ons zijn de trollen mensen geworden en hebben zo hun natuur gecorrumpeerd en hun klei vergiftigd.

Erwin Jans, dramaturg